

Rajavartiolaitoksen esikunta
Oikeudellinen osasto

29.11.2023

Valtiovarainministeriö

Valtiovarainministeriön lausuntopyyntö 14.11.2023 (VN/24735/2023)

Rajavartiolaitoksen esikunnan lausunto hallituksen esitysluonnoksesta Tullin rikostorjuntalain 3 luvun muuttamisesta

Valtiovarainministeriö on pyytänyt Rajavartiolaitoksen esikunnalta lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi rikostorjunnasta Tullissa annetun lain 3 luvun muuttamisesta. Muutokset koskevat eräitä salaisia tiedonhankintakeinoja ja niiden käytön edellytyksiä. Muutosten taustalla ovat pakkokeinolakiin, poliisilakiin ja rikostorjunnasta Rajavartiolaitoksessa annettuun lakiin hiljattain tehdyt muutokset.

Esitysluonnoksen mukaan salaisena tiedonhankintakeinona toteutettavan televalvonnan lupaa ei enää jatkossa haettaisi tuomioistuimelta jokaiseen luvan hakemisen hetkellä tiedossa olevaan henkilön käyttämään teleosoitteeseen tai telepäätelaitteeseen erikseen, vaan televalvontalupa kohdistuisi tunnettuun henkilöön. Pidättämiseen oikeutettu tullimies päättäisi, mihin teleosoitteeseen tai telepäätelaitteeseen televalvontaa kohdistetaan. Tuomioistuin päättäisi jatkossakin teleosoitteista tai telepäätelaitteista henkilön ollessa tuntematon. Peiteltä tiedonhankintaa tietoverkossa ehdotetaan mahdollistettavaksi ennalta estettäessä Tullin tutkittavaksi kuuluvaa rikosta, josta säädetty ankarin rangaistus on vähintään kaksi vuotta vankeutta. Lisäksi Tulli voisi käyttää ylimääräistä tietoa selvittäessä tullirikoksena pidettävää huumausainerikosta.

Rajavartiolaitoksen esikunta ja samalla sisäministeriön rajavartio-osasto kannattaa esitysluonnosta. Muutokset rikostorjunnasta Tullissa annetun lain säännöksiin pääosin noudattavat pakkokeinolain ja poliisilain 1.10.2023 voimaan tulleilta muutoksia samoin kuin rikostorjunnasta Rajavartiolaitoksessa annetun lain 10.11.2023 voimaan tulleita muutoksia (laki 990/2023). Muutokset ovat pääosin perusteltuja. PTR-viranomaisten rikostorjunnan yhteistyön tehokkuuden kannalta on tärkeää, että kaikkien esitutkintaviranomaisten salaisiin tiedonhankintakeinoin liittyvä lainsäädäntö on mahdollisimman yhdenmukaista. Asiallisesti samojen keinojen sääntelyssä ei tulisi olla perusteettomia eroja eri esitutkintaviranomaisten välillä.

Rajavartiolaitoksen esikunta kuitenkin kiinnittää huomiota ehdotettuun säännökseen teleosoitteen tai telepäätelaitteen yksilöintitietojen hankkimisesta (3:21 §). Säännösehdotus perusteluineen vastaa pakkokeinolain ja poliisilain muutosten yhteydessä esitettyä (HE 217/2022 vp ja HE 275/2022 vp). Perustuslakivaliokunnan lausuntojen PeVL 98/2022 vp ja PeVL 99/2022 vp perusteella voimassa olevaa lainsäädäntöä ei kuitenkaan muutettu esitetyllä tavalla (LaVM 30/2022 vp, HaVM 42/2022 vp). Edellä sanotun johdosta Rajavartiolaitoksen esikunta pitää perustellumpana, että sääntelyvaihtoehtoja valvonnallisiksi ja teknisiksi ratkaisuksi teleosoitteen tai telepäätelaitteen yksilöintitietojen hankkimiseksi selvitetäisiin vielä yhteistyössä esitutkintaviranomaisten kesken ja tarvittaessa asiaa edistettäisiin kaikkien esitutkintaviranomaisten osalta yhdessä.

Rajavartiolaitoksen apulaispäällikkö
Kontra-amiraali

Markku Hassinen

Lainsäädäntöneuvos

Jaana Heikkinen

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Rajavartiolaitos 29.11.2023 klo 17:52. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

LIITTEET

JAKELU

TIEDOKSI Rajavartiolaitoksen esikunnan oikeudellinen osasto